

## การพัฒนาหลักสูตรความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0

ศรินภา คุ่มจั่น<sup>1\*</sup> ณัฐธรรดา ไชยอักษรพงศ์<sup>2</sup> อุภกิต ทรวงทองกลาง<sup>3</sup> มัชฌิมา เส็งเล็ก<sup>4</sup>  
รุ่งอรุณ วณิชชนะชากร<sup>5</sup> พัทธกัษณ์ นิลนพคุณ<sup>6</sup> रेखा อรัญวงศ์<sup>7</sup>

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0 และศึกษาผลการใช้หลักสูตรความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0 วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1. ศึกษากรอบแนวคิดของหลักสูตรและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตร ขั้นตอนที่ 2. พัฒนาหลักสูตรความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0 ขั้นตอนที่ 3. ทดลองใช้และวิเคราะห์ผลการใช้หลักสูตร และขั้นตอนที่ 4) การประเมินผลการใช้หลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลนิเวศน์-วารินทร์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 21 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ แล้ววิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ขณะจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0 และสร้างข้อสรุปเชิงพรรณนา และแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยพบว่าหลักสูตรความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0 ประกอบด้วย จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ซึ่งการประเมินองค์ประกอบของหลักสูตร มีความสอดคล้องและเหมาะสมในระดับดีมาก ผลการทดลองใช้หลักสูตรพบว่า คะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับดีมาก

**คำสำคัญ :** การพัฒนาหลักสูตร การศึกษา 4.0 ความคิดสร้างสรรค์ เด็กปฐมวัย

<sup>1</sup> นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

<sup>2</sup> นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

<sup>3</sup> นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

<sup>4</sup> นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

<sup>5</sup> นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

<sup>6</sup> อาจารย์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

<sup>7</sup> อาจารย์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

\*ผู้นิพนธ์หลัก e-mail: patloom72@gmail.com

## THE DEVELOPMENT OF CREATIVE THINKING CURRICULUM FOR EARLY CHILDHOOD IN THE AGE OF EDUCATION 4.0

Sirinapa Khumjun<sup>1\*</sup> Natrada Chaikaraphong<sup>2</sup> Oppakit Suangthonglang<sup>3</sup>  
Matchima Senglek<sup>4</sup> Rungarun Wanichthanachakorn<sup>5</sup> Phithack Nilnopkoon<sup>6</sup>  
Rekha Aranwong<sup>7</sup>

### Abstract

The purpose of this research was to develop the Creative Thinking Curriculum for Early Childhood in The Age of Education 4.0 and to study the result after the curriculum is implemented. The research is proceeded in 4 phrases. They are 1) studying conceptual framework then analyzing basic information for specifying the curriculum elements; 2) developing curriculum; 3) implementing the curriculum then analyzing its results, and 4) evaluating its outcome. The sample group is 21 of the early childhood students who studying in their second semester of the 2017 academic year in Anubanniveswarin School. This is a purposive sampling. The data is collected by noticing the behaviors which identify creativity. The data collected during the curriculum experiencing is analyzed by using the content analysis. After that, the descriptive conclusion and the evaluation form for scoring the creative thinking skill are arranged and the average score is calculated. The findings are as followed; the curriculum consists of the aims, the content, the learning experience management, the learning materials, and the evaluations and assessments. After evaluating the curriculum's components, it is shown that the curriculum is suitable and congruent in the very-good level. The average score of creativity is ranged in the very-good level of the Likert scale.

**Keywords:** The Development of Curriculum, Education 4.0, Creative Thinking, Early Childhood

---

<sup>1</sup> Doctoral student In Curriculum and Instruction Valaya Alongkorn Rajabhat University Royal patronage

<sup>2</sup> Doctoral student In Curriculum and Instruction Valaya Alongkorn Rajabhat University Royal patronage

<sup>3</sup> Doctoral student In Curriculum and Instruction Valaya Alongkorn Rajabhat University Royal patronage

<sup>4</sup> Doctoral student In Curriculum and Instruction Valaya Alongkorn Rajabhat University Royal patronage

<sup>5</sup> Doctoral student In Curriculum and Instruction Valaya Alongkorn Rajabhat University Royal patronage

<sup>6</sup> Doctor of Philosophy Program In Curriculum and Instruction Valaya Alongkorn Rajabhat University Royal patronage

<sup>7</sup> Doctor of Philosophy Program In Curriculum and Instruction Valaya Alongkorn Rajabhat University Royal patronage

\* Corresponding author, e-mail : patloom72@gmail.com

## บทนำ

ปัจจุบันทักษะการคิดเป็นเรื่องที่โรงเรียนและครูกำลังให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะเป็นทักษะหนึ่งที่จำเป็นต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมสู่โลกแห่งศตวรรษที่ 21 และความเป็นการศึกษา 4.0 เมื่อเด็กมีทักษะการคิดมากขึ้น พวกเขาจะสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองและพัฒนาไปสู่การมีความคิดสร้างสรรค์ซึ่งเป็นการคิดแบบหนึ่งที่กำหนดเป้าหมายในแง่บวกหรือในแง่ที่เป็นประโยชน์ที่นำไปสู่การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ แล้วพยายามหาแนวทางใหม่ ๆ หรือทางเลือกต่างๆ ที่นำไปสู่เป้าหมายเชิงสร้างสรรค์นั้นได้ (นวลจิตต์ เขาวงกิตพิงศ์. 2559: 5-6) ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถในการออกแบบ วางแผน ผลิต นำเสนอสิ่งใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม (ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. 2558: 101) ปัญหาการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก แม้ว่าเราจะใช้วิธีศึกษาหลายวิธีก็ตาม ความคิดสร้างสรรค์นั้นมีอยู่ในตัวเด็กทุกคน แต่ไม่สามารถถ่ายทอดความคิดของตนเองออกมาอย่างมั่นใจ ผู้เรียนอาจคิดว่าความคิดของตนเองไม่เหมือนใคร และไม่กล้าแสดงออกให้บุคคลอื่นทราบ ทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิด หรือลำดับความคิดอย่างเต็มที่ และไม่มีใครส่งเสริมความคิดเหล่านั้น (ทีศนา แคมณี และคณะ. 2544: 10) การคิดสร้างสรรค์นั้นสามารถสอนกันได้ แต่อย่างไรก็ตามความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้ก็ต้องมีสภาวะที่เป็นอิสระสำหรับการคิด บรรยากาศที่ส่งเสริมให้บุคคลกล้าคิดอย่างสร้างสรรค์ เป็นบรรยากาศที่บุคคลรู้สึกว่าคุณมีความปลอดภัยทางจิต มีค่า ได้รับการยอมรับ รวมทั้งสภาวะที่มีเสรีภาพในการแสดงออกโดยไม่ถูกวิพากษ์หรือถูกประเมิน (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2558: 117)

การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยจะต้องเป็นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ ที่จะทำให้เด็กได้รับทั้งความรู้ ทักษะปฏิบัติ และเห็นในสิ่งต่างๆ การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้โดยง่ายและสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก เพราะการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยเป็นการเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถของเด็กโดยเฉพาะ (สิริลักษณ์ นิติธรรมกุล. 2552: 82) ดังนั้นกิจกรรมสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่เด็กสนุกสนาน ได้แสดงออกอย่างอิสระเสรี เด็กได้เรียนรู้จากการสังเกต และทดลองด้วยตนเอง ได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ทำให้เด็กเพลิดเพลินไม่เบื่อหน่าย อีกทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาและช่วยส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา (ทัศนีย์ ดีเลิศ. 2551: 4) ในช่วง 6 ขวบแรกของชีวิตเป็นระยะที่เด็กมีจินตนาการสูง ศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์กำลังพัฒนา หากเด็กได้รับการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมที่เหมาะสมต่อเนื่องเป็นลำดับก็เท่ากับเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงสำหรับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กในวัยต่อมา (เยาวพา เดชะคุปต์. 2542: 82) ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อให้เด็กได้ใช้จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่

ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของการพัฒนาหลักสูตรในครั้งนี้ ผู้พัฒนาหลักสูตรได้เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพราะเด็กปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นแห่งชีวิตและการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต และในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (2560: 26) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 12 ประการ โดยเฉพาะมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ประการที่ 11 คือ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นผู้พัฒนาหลักสูตรจึงได้ออกแบบหลักสูตรพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ในยุคการศึกษา 4.0 ขึ้น เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะดังกล่าว

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0

### วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษากรอบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร พัฒนาการทางสติปัญญาความคิดสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย การประเมินความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การศึกษา 4.0 จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สำนวจความต้องการจำเป็นของครูและผู้ปกครองที่มีต่อบุตรหลานในระดับปฐมวัย โดยใช้แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในระดับปฐมวัย และวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 นี้ ได้แก่ การวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร และการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยนำบันทึกคำให้การสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสร้างข้อสรุป เพื่อเป็นแนวคิดพื้นฐานในการนำไปสร้างองค์ประกอบต่างๆของหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0 แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 ท่าน และด้านการศึกษาปฐมวัย 1 ท่าน ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรก่อนนำไปใช้ ครูปฐมวัย 2 คน และผู้บริหาร 1 คน ประเมินความพึงพอใจในการใช้หลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร แบบสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ และแบบประเมินความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้และวิเคราะห์ผลการใช้หลักสูตรความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0 ใช้แบบแผนการทดลอง แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนหลัง (One group Pretest – Posttest Design) กลุ่มตัวอย่างได้แก่ เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนอนุบาลนิเวศน์วารินทร์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 21 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมและแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์

## ผลการวิจัย

### 1. ผลการพัฒนาหลักสูตร ตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตร พบว่า

1.1 มีความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $X = 3.94$ ,  $S.D. = 0.76$ )

1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล เอกสารประกอบหลักสูตร ประกอบด้วย คู่มือหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสม พบว่า เหมาะสมระดับมากที่สุด มีความสอดคล้องกันในทุกประเด็น โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในระดับสูงคือตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ การปรับปรุงหลักสูตรพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0 ก่อนนำไปทดลองใช้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ให้เพิ่มเติมคำอธิบายเนื้อหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ปรับสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเขียนให้ชัดเจนขึ้นและสามารถประเมินได้ ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

### 2. ผลการใช้หลักสูตรความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0 ปรากฏผล ดังนี้

2.1 ผลการประเมินความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0 ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

**ตารางที่ 1** ค่าเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0

| ประเด็นของความคิดสร้างสรรค์ | ค่าเฉลี่ย | ระดับคะแนน |
|-----------------------------|-----------|------------|
| 1. ความคิดริเริ่ม           | 3.45      | ดี         |
| 2. ความคิดคล่องแคล่ว        | 3.50      | ดีมาก      |
| 3. ความคิดยืดหยุ่น          | 3.33      | ดี         |
| 4. ความคิดละเอียดลออ        | 3.75      | ดีมาก      |
| รวม                         | 3.51      | ดีมาก      |

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0 อยู่ในระดับดีมาก

**ตารางที่ 2** ค่าเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่มของเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0

| ประเด็นวัดความคิดริเริ่ม | ค่าเฉลี่ย | ระดับคะแนน |
|--------------------------|-----------|------------|
| 1. วิธีการเตรียมวัตถุดิบ | 3.50      | ดีมาก      |
| 2. การเลือกวัตถุดิบ      | 3.75      | ดีมาก      |
| 3. การเลือกใช้อุปกรณ์    | 3.25      | ดี         |
| 4. การจัดเก็บอุปกรณ์     | 3.00      | ดี         |
| 5. การนำเสนอผลงาน        | 3.75      | ดีมาก      |
| รวม                      | 3.45      | ดี         |

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยของความคิดริเริ่มของเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0 อยู่ในระดับดี

**ตารางที่ 3** ค่าเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0

| ประเด็นวัดความคิดคล่องแคล่ว      | ค่าเฉลี่ย | ระดับคะแนน |
|----------------------------------|-----------|------------|
| 1. การบอกชื่อวัตถุดิบ            | 3.75      | ดีมาก      |
| 2. การบอกชื่ออุปกรณ์             | 4.00      | ดีมาก      |
| 3. การบอกชนิดของอาหารหลัก 5 หมู่ | 3.25      | ดี         |
| 4. การบอกประโยชน์ของอาหาร        | 3.50      | ดีมาก      |
| 5. การตั้งชื่อผลงาน              | 3.00      | ดี         |
| รวม                              | 3.50      | ดีมาก      |

จากตารางที่ 3 พบว่าค่าเฉลี่ยของความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0 อยู่ในระดับดีมาก

**ตารางที่ 4** ค่าเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดยืดหยุ่นของเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0

| ประเด็นวัดความคิดยืดหยุ่น          | ค่าเฉลี่ย | ระดับคะแนน |
|------------------------------------|-----------|------------|
| 1. การจัดประเภทของอาหารหลัก 5 หมู่ | 3.25      | ดี         |
| 2. การจัดลักษณะของวัตถุดิบ         | 3.25      | ดี         |
| 3. การจัดกลุ่มของอุปกรณ์           | 3.50      | ดีมาก      |
| รวม                                | 3.33      | ดี         |

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยของความคิดยืดหยุ่นของเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0 อยู่ในระดับดี

**ตารางที่ 5** ค่าเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดละเอียดลออของเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0

| ประเด็นวัดความคิดละเอียดลออ               | ค่าเฉลี่ย | ระดับคะแนน |
|-------------------------------------------|-----------|------------|
| 1. การบอกรายละเอียดของวัตถุดิบ            | 4.00      | ดีมาก      |
| 2. การบอกรายละเอียดของอาหารหลัก 5 หมู่    | 3.25      | ดี         |
| 3. การบอกรายละเอียดของอาหารในสัปดาห์      | 3.75      | ดีมาก      |
| 4. การบอกรายละเอียดของขั้นตอนการทำสัปดาห์ | 4.00      | ดีมาก      |
| รวม                                       | 3.75      | ดีมาก      |

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของเด็กรุ่นวัยในยุคการศึกษา 4.0 อยู่ในระดับดีมาก

## 2.2 ผลการประเมินการเรียนรู้ของเด็กรุ่นวัยในยุคการศึกษา 4.0 ปรากฏผล ดังนี้

**ตารางที่ 6** แสดงค่าเฉลี่ยความรู้และพฤติกรรมการปฏิบัติของเด็กรุ่นวัย

| ประเด็นที่ประเมิน                   | ค่าเฉลี่ย | ระดับ |
|-------------------------------------|-----------|-------|
| 1. ความรู้เกี่ยวกับอาหารหลัก 5 หมู่ | 3.50      | ดีมาก |
| 2. พฤติกรรมการปฏิบัติ               | 3.75      | ดีมาก |

จากตารางที่ 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยของความรู้และพฤติกรรมการปฏิบัติของเด็กรุ่นวัยในยุคการศึกษา 4.0 อยู่ในระดับดีมาก

**ตารางที่ 7** ค่าเฉลี่ยการตอบคำถามอาหารหลัก 5 หมู่ของเด็กรุ่นวัยในยุคการศึกษา 4.0

| ประเด็นการตอบคำถาม               | ค่าเฉลี่ย | ระดับคะแนน |
|----------------------------------|-----------|------------|
| 1. หมู่ที่ 1 เนื้อสัตว์ นม ไข่   | 2.50      | ดีมาก      |
| 2. หมู่ที่ 2 แป้ง น้ำตาล         | 2.50      | ดีมาก      |
| 3. หมู่ที่ 3 ผักต่าง ๆ           | 2.75      | ดีมาก      |
| 4. หมู่ที่ 4 ผลไม้ต่าง ๆ         | 3.00      | ดีมาก      |
| 5. หมู่ที่ 5 ไขมันจากสัตว์และพืช | 2.50      | ดีมาก      |
| รวม                              | 2.65      | ดีมาก      |

จากตารางที่ 7 พบว่า ค่าเฉลี่ยของการตอบคำถามอาหารหลัก 5 หมู่ของเด็กรุ่นวัยในยุคการศึกษา 4.0 อยู่ในระดับดีมาก

**ตารางที่ 8** ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเรียนรู้ในการทำสัปดาห์ของเด็กรุ่นวัยในยุคการศึกษา 4.0

| ประเด็นพฤติกรรมการเรียนรู้                    | ค่าเฉลี่ย | ระดับคะแนน |
|-----------------------------------------------|-----------|------------|
| 1. การเลือกวัตถุดิบ                           | 3.00      | ดีมาก      |
| 2. การปรุงอาหารได้ด้วยตนเอง                   | 3.00      | ดีมาก      |
| 3. การใช้และจัดเก็บเครื่องครัวได้อย่างเหมาะสม | 3.00      | ดีมาก      |
| 4. ความเต็มใจที่จะรับประทานอาหาร              | 3.00      | ดีมาก      |
| รวม                                           | 3.00      | ดีมาก      |

จากตารางที่ 8 พบว่า ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการเรียนรู้ในการทำสัมมนาของเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0 อยู่ในระดับดีมาก

2.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของครู ผู้บริหาร และนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0 พบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาเหมาะสม น่าสนใจ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง มีความเป็นการศึกษา 4.0 และความพึงพอใจของผู้เรียนมีความต้องการจะให้จัดหลักสูตรนี้อีกในครั้งต่อไป มีความสนุกกับการเรียนรู้ ได้ลงมือปฏิบัติจริง และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยได้ หลักสูตรนี้มีความหมายต่อผู้เรียน ทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะอยากเรียนรู้อีก ผลการประเมินความพึงพอใจ ดังแสดงในตารางที่ 8

**ตารางที่ 9** ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของครูและผู้บริหารต่อหลักสูตรพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0

| ประเด็นความพึงพอใจ                 | ค่าเฉลี่ย | ระดับคะแนน |
|------------------------------------|-----------|------------|
| 1. ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร      | 2.60      | ดีมาก      |
| 2. ด้านเนื้อหา                     | 2.60      | ดีมาก      |
| 3. ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ | 2.69      | ดีมาก      |
| รวม                                | 2.63      | ดีมาก      |

จากตารางที่ 9 พบว่า ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจของครูและผู้บริหารต่อหลักสูตรพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในยุค Education 4.0 อยู่ในระดับดีมาก

**ตารางที่ 10** ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักเรียนต่อหลักสูตรพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0

| ประเด็นความพึงพอใจ                            | ค่าเฉลี่ย | ระดับคะแนน |
|-----------------------------------------------|-----------|------------|
| 1. สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้            | 2.75      | ดีมาก      |
| 2. เนื้อหาที่น่าสนใจ                          | 3.00      | ดีมาก      |
| 3. นักเรียนมีความสุขกับการเรียนรู้            | 3.00      | ดีมาก      |
| 4. นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง                | 3.00      | ดีมาก      |
| 5. สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้            | 3.00      | ดีมาก      |
| 6. ต้องการให้จัดหลักสูตรลักษณะนี้ในครั้งต่อไป | 3.00      | ดีมาก      |
| รวม                                           | 2.96      | ดีมาก      |

จากตารางที่ 10 พบว่า ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจของนักเรียนต่อหลักสูตรพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0 อยู่ในระดับดีมาก

## สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตร พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินการกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่สำคัญ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การพัฒนาหลักสูตรโดยมีแนวคิดทฤษฎีเป็นพื้นฐาน และการประเมินหลักสูตร ในการพัฒนาหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0 มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในกระบวนการจัดประสบการณ์ใช้แนวคิดเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ที่มีองค์ประกอบสำคัญของทอร์แรนซ์ (Ellis Paul Torrance) ซึ่งประกอบด้วย ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ แนวทางสำคัญในการจัดประสบการณ์คือ ให้เด็กปฐมวัยปฏิบัติภายใต้การดูแลของครู ครูเน้นการใช้คำถามกระตุ้นให้คิดคล่อง คิดออกมาเรื่อยๆ โดยครูไม่ประเมินความคิดของเด็ก กระตุ้นให้ปฏิบัติจากความยืดหยุ่นหลากหลายแบบและชมเชยความคิดแปลกใหม่ริเริ่มของเด็ก รวมทั้งจัดกิจกรรมประกอบเพื่อให้เด็กปฐมวัยเข้าใจสิ่งที่มุ่งสอนอย่างถูกต้องครบถ้วนและละเอียดลออ การจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรนี้เน้นบรรยากาศที่สนุกสนาน มีกระบวนการที่เด็กปฐมวัยได้ปฏิบัติภายใต้การดูแลของครู และให้อิสระในการคิด การแสดงความคิดเห็นแก่เด็กปฐมวัย บทบาทของครูผู้สอนยึดหลักในการเสนอกระบวนการหลัก อำนาจความสะดวก สังเกตผู้เรียนและใช้คำถามกระตุ้นอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับหลักในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของทอร์แรนซ์ (Torrance.1959, อ้างถึงในอารี พันธมณี. 2545: 91-92) ว่าการเอาใจใส่ต่อความคิดแปลก ๆ ของเด็ก การกระตุ้นหรือรื้อฟื้นต่อคำถามที่แปลก ๆ ของเด็ก การกระตุ้นส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเอง ลดการอธิบาย และยกย่องชมเชยเมื่อเด็กมีจินตนาการที่แปลกและมีคุณค่า จะทำให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์และสอดคล้องกับเจอร์ซิล (Jersile.1972: 153 – 154, อ้างถึงในอารี พันธมณี, 2545: 156 – 157) ว่าการเปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจค้นคว้า ทดลองด้วยตนเอง เด็กจะได้ใช้ความคิดริเริ่มของเขาสร้างสิ่งใหม่ ๆ นำมาซึ่งความเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี เกิดความคล่องในการคิด ความยืดหยุ่นในการคิด และเกิดความคิดที่ละเอียดลออมากขึ้น แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ มุ่งเน้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทุกขั้นตอน ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์อย่างอิสระ กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าตัดสินใจ ทำให้สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้ด้วยตนเอง

2. ผลการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ในแต่ละด้าน พบว่า เด็กปฐมวัยมีความความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่วและความคิดละเอียดลอออยู่ในระดับดีมาก แสดงให้เห็นว่าเด็กปฐมวัยสามารถคิดได้ในปริมาณที่มากภายในเวลาที่กำหนด และสามารถบอกรายละเอียดต่าง ๆ ของสิ่งนั้น ๆ ได้ ส่วนผลจากคะแนนเฉลี่ยของความคิดริเริ่มและความคิดยืดหยุ่น อยู่ในระดับดี แสดงให้เห็นว่าการคิดด้านนี้ยังต้องได้รับการพัฒนาเนื่องจากความสามารถในการคิดยังมีขีดจำกัด ในด้านการเรียนรู้เรื่องอาหารหลัก 5 หมู่ นั้น จากผลของคะแนนเฉลี่ย เด็กสามารถวิเคราะห์อาหารหลัก 5 หมู่จากอาหารที่ทำได้ในระดับดีมาก มีความสามารถในการจำจำได้ด้วยตนเองในระดับดีมาก และเห็นคุณค่าของอาหารหลัก 5 หมู่ในระดับดีมาก สรุปว่าจากเนื้อหาเรื่องอาหารหลัก 5 หมู่ นั้นเป็นเนื้อหาที่เด็กเรียนรู้ได้ และผลของการจัดประสบการณ์ในเนื้อหานี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ในระหว่างที่สังเกตพฤติกรรมการจำจำได้ เด็กมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้เป็นอย่างมาก ต้องการที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองในทุกขั้นตอน และมีบางคนที่ไม่แสดงพฤติกรรมใด ๆ ครูจึงใช้คำถามกระตุ้น และการสนทนาเพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรม ผลของพฤติกรรมดีขึ้น เด็กให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม และกระตือรือร้นมากกว่าเดิม ส่งผลถึงการทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่ใช่กิจกรรมในหลักสูตรนี้ ซึ่งผู้พัฒนาหลักสูตรได้สังเกตพฤติกรรมหลังการใช้หลักสูตรนี้อย่างต่อเนื่อง

ในการทดลองใช้ครั้งนี้ยังพบอีกว่า เด็กเกิดกระบวนการคิดแก้ปัญหาจากการทำกิจกรรม เช่น การเลือกวัตถุดิบที่ยังไม่ได้ผ่านขั้นตอนการหั่น เด็กนำไปตำสับตำ ผลออกมาคือ รับประทานไม่ได้ เด็กก็จะ

แก้ปัญหา เช่น ให้ครูหันให้ หรือ พยายามเลือกที่มีการหันไว้แล้ว หรือพยายามหันเองโดยครูให้ความดูแลอย่างใกล้ชิด ที่พบอีกคือรสชาติที่ไม่พอดี เมื่อเปรี้ยวหรือเค็มไปขณะชิม เด็กจะพูดขึ้นว่าเค็มจัง เพื่อน ๆ ในกลุ่มก็จะเสนอความคิดเห็นว่าใส่น้ำเพิ่ม สรุปได้ว่าในความคิดสร้างสรรค์นั้นจะเกิดกระบวนการคิดแก้ปัญหาขึ้นด้วย ซึ่งมีความเชื่อมโยงกัน เมื่อหาทางออกวิธีที่หนึ่งไม่ได้ เด็กก็จะหาทางออกด้วยวิธีต่อ ๆ ไป เกิดความคิดสร้างสรรค์หลายด้าน

### ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิจัย

1. หลักสูตรพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0 สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้ ดังนั้น สถานศึกษาหรือนักพัฒนาหลักสูตร ควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และนำแนวทางการพัฒนาหลักสูตรนี้ไปปรับใช้

2. ในการใช้หลักสูตรพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0 จำเป็นต้องจัดเตรียมอุปกรณ์ วัสดุดิบ และสื่อต่าง ๆ ให้พร้อมหลากหลายและเพียงพอ เพื่อให้เด็กได้ตัดสินใจเลือกและสร้างผลงานสร้างสรรค์ได้หลากหลาย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อหลักสูตรความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0

2. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านอื่น ๆ สำหรับเด็กปฐมวัยในยุคการศึกษา 4.0

### เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร.

ทศนา แหม่มณี และคณะ. (2544). **วิทยาการด้านการคิด**. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.

ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2558). **การคิดสร้างสรรค์ในศาสตร์การคิด**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ทัศนีย์ ดีเลิศ. (2551). **การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ในกิจกรรมศิลปะของเด็กปฐมวัย ระหว่างการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง โดยใช้รูปแบบไตรสิกขากับการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมศิลปะเพื่อการเรียนรู้**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

นวลจิตต์ เขาวงกตพิทักษ์. (2559). **ความหมายและขอบข่ายของการคิดสร้างสรรค์ ในคิดสร้างสรรค์ : สอนและสร้างได้อย่างไร**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2558). **ศาสตร์การคิด**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

เยาวพา เตชะคุปต์. (2542). **กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: เอพี กราฟฟิกส์ ดีไซน์.

สิริลักษณ์ นิตธรรมกุล. (2552). **การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

อารี พันธุ์ณี. (2545). **ฝึกให้คิดเป็น คิดให้สร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: ไยไหม.